

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**B. Alberti Doctoris Magni ex Ordine Prædicatorum
Episcopi Ratisponensis De Adhærendo Deo Libellvs**

**Johannes <de Castello>
Albertus <Magnus>**

Antverpiae, 1621

Prologvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44148

PROLOGVS.

GLORIOSVS Deus in
 Sanctis suis: cuius ma-
 gnitudinis numerus
 non est, cum infinitus
 sit atque incompre-
 hensibilis; ut meritò non solum op-
 primi à gloria eius dicantur scruta-
 tores maiestatis temerarij, verùm &
 excellentium virorum, licet humiles
 ac sancti perspicacissq; ingenij fuerint,
 reuerberentur obtutus: ne dicam ip-
 sum intueri, sed & illius verborum
 celsitudinem, quæ tamquam radij ex
 luminis fonte prodeunt, capere non
 praualent; adeò quòd summa cum ad-
 miratione clamare habeant Prophe-
 ticum illud: Mirabilis facta est Psal. 138.
 scientia tua ex me; confortata est,
 & non potero ad eam. ipse tamen,
 cuius natura bonitas, qui vult saluos
 fieri

fieri omnes, & ad sui agnitionem venire, non destitit mysteria nobis multa de se salubriter reuelare, cognitum ut coleremus, colendo amaremus, amando beati essemus. Et quia inuisibilis est, inhabitans lucem inaccessibilem, infirmitati nostræ ut pius pater consulens, copiosa gratia sua, viros magnos in Ecclesia ut montes eleuatos per virtutum cacumina, ac illuminatos mirabiliter scientia statuit, per quos ad excelsum illum gigantem ipsorum vestigiis inhaerendo ascendere, doctrinis etiam illuminati, ut per lucidissimas nubes Solem iustitiæ utcumque intueri possemus. Reuerà enim Deo proximior existit omnis qui montium horum arduis bonæ actionis pedem infixerit: & iterum, cui tenebra ignorantia lumen intelligentiæ excluderant, his luminosis illuminatus montibus, illicò Deo in gratiarum actione; Illuminans tu mirabiliter à montibus æternis,
lata-

Psal. 75.

*letabundus exclamat. E quibus sanè
 montibus venerabilis ille Pater Fra-
 ter Albertus Prædicatorum Ordinis,
 Ratisponensis quondam Ecclesie Epi-
 scopus, non minimæ sanctitatis cul-
 mine excreuit: qui ab ipso puerili æuo,
 ut ipse testatur, ad decrepitam usque
 ætatem iugum Domini mira cum hi-
 laritate in eodem Ordine portauit; ex
 primis Patribus existens præcipuus,
 primitias Spiritus habens, quemad-
 modum de ipso testantur, qui illum in
 carne adhuc manentem viderunt,
 conuersationisq; ipsius insignia sunt
 experti. quare & posteris ea quæ no-
 uerant per scripta intimare non du-
 bitarunt, gloriosèque eundem extol-
 lere laudibus voluerunt, quem ce-
 teris constantiorem nullo posse adu-
 lationis vento inflecti certa scien-
 tia probabant, sicut prosequuntur
 eius contemporanei in verbis, quæ
 infrà scripto commendare dignum
 duximus.*

Quan-

Iob 1.

Quanta vere sapientiæ copia ac doctrina radiis Ecclesiam illustrat, non tam hominis stylo, aut disertissimæ eloquentiæ coloribus effari, quàm suis codicibus valet cognosci. Vnde quia magnus vitæ & doctrinâ extitit, non incongruè illud in libro Iob exaratum ipsi adscribere possumus, dicentes: Erat vir ille magnus inter omnes Orientales. In quibus verbis venerabilis, imò, ut credimus sine hesitatione, beati Alberti laus cunctis aptissimè insinuatur mortalibus. Cùm enim Orientales, sacro testante eloquio, hi dicendi sunt, in quibus lumen gratiæ Dei principaliter fulget; sacrorum verborum expositorem hunc singularem Albertum, & penè primum inter modernos, qui antiquis sanctissimisq; Doctoribus doctrinando ac sanctè conuersando simillimus est, aptè Orientalem nominamus: maximè cùm Matris gratiæ Maria sit scriba eximius, atque familiarissimus

mus confabulator; quæ nobis virum,
 cui nomen Oriens est, edidit ad salu-
 tem. Tantò enim gratia plenior cre-
 dendus est, quantò familiarior per
 deuotionem, huic quæ plena est gra-
 tia, fuisse cognoscitur; præsertim cum
 suo tempore vberior gratia Fratri-
 bus cunctis de Prædicatorum Ordine
 à misericordia Patre largiebatur. In-
 ter quos erat vir ille magnus, vir
 utique virens & germinans, quasi
 lignum viride iuxta decursus aqua-
 rum plantatum, perfectione animi
 viriliter contra bifformes fortune
 insultus uniformi constantia mentis
 militans, nec aduersitate pusillani-
 mis, nec prosperitate elatus, in tan-
 tum fortitudine dotatus contra tela
 inimici & tentationum, atque ad Or-
 dinis onera portanda, ut giganteos
 diceretur habere humeros in omnibus
 his, iuxta veridicum testimonium
 venerabilis Patris Fratris Humberti
 Magistri Ordinis. Cruce etiam arma-
 tus,

tus, malignis terribilis, ut unico obiectu salutiferi signaculi hostem in specie Fratris apparentem prosterneret, qui studio eius aduersabatur fructifero. Insuper hereticorum massa, Apostolica doctrina munitus, erat malleus inflexibilis. Demonstrabilis proinde ille in omni claritate, quod ipso demonstratio optime designatur, quia in consilio impiorum non abiit, nec in peccatorum stetit via: qui & pestilentiae cathedram non ascendit, sed montem excelsae atque perfectae iustitiae in omni virtute aggressus est; unde serpentum sibilos virulentos, ut visione monstratum est mirifica, conatusque reprobos suo spiritu eliminavit de sanctuario Ecclesiae. Quare rectissime nomen magnitudinis meruit. Is namque verè magnus est, qui vniuersaliter inclytus habetur; quem nullus veris diuitiis, nullus morum honestate, nullus solemnitate fame, nullus spectabilitate

tate

tate ob eloquentiæ doctrinæq; splendorem præcedit; ut magnificari super uniuersos possit, dum omnibus superior inuenitur. Erat sanè talis iste Beatus, non pro parte aliqua temporis tantum in præterito, sed ita progrediens atque succrescens per continuum præsens usque in illud futurum, quo NUNC æternitatis cum Deo uiuendo est ingressus; tantò illic iam Omnipotenti uicinior, quantò hîc olim carnem uigetans semper erat uirtutum donis præsentior; tantò iam sublimior, quantò in mortali uita humilitate abiectus sibi uidebatur uilior. Huius igitur sancti uiri famam celeberrimam cum in orbe toto omnes proclamant, delectatq; uniuersos loqui uel audire de ipsius magnitudine, ob doctrinæ singularitatem, atque bonorum operum qualitatem; in tantum ut simplicissimi in omni mundi angulo gestiunt sine discretionis iudicio narrare de ipso,

falsa

falsa pro veris assumentes; nec absque laude pronuntiant Alberti, quidquid fingere de illo possunt. Alij autem plurimum præ desiderio nosse cupiunt conditionem eius, non solummodo qualis per scientiæ habitum usumque fuerit, sed & de religione, sanctitate, statu, quæve ætate temporis hoc in mundo conuersatus est, atque morte qua hinc transit, & miraculis, requirunt; pro indubitato habentes, sanctissima hunc fuisse conuersationis, cui singularem spiritum affuisse, ex scriptis suis Theologicis sciunt: scientes quòd sicut Hierotheus passus diuina, diuina didicit; ita pari modo Albertum docere tam copiosè non ob aliud posse diuina (præsertim cum illius eloquium incendium parit plurimum diuina dilectionis in nostris cordibus) nisi & ipse vehementer amore illo, qui otiosum in bono permanere sinit neminem, fuisset affectus: ex abundantia

Matth. 12.
Luc. 6.

dantia enim cordis os loquitur,
 & bonus homo de bono corde pro-
 fert bona.

Vnde illorum desiderio satisfacere
 cupiens iuxta mei ingenioli qualita-
 tem, compilare in vnum venerabilis
 istius viri Legendam placuit. Sed ne
 quispiam de veritate dubitare horum
 que scribo possit, nosse debet quilibet
 Lector, quia non leuitate aut suspi-
 cione hac confecta, sed à fide dignis
 dudum antè notata in codicibus sunt,
 illo in tempore quo testibus probari
 poterant; imò pro maiori parte adhuc
 illo viuente scripto fuerunt commen-
 data. Qui autem Scriptores omnium
 horum sunt, & qui libri vnde sum-
 pta, breuiter subiungendum est. In
 primis namque Frater Thomas Bra-
 bantinus, Ordinis Prædicatorum, ad
 multos annos Alberti discipulus dum
 viueret vterque in hac vita; qui Tho-
 mas librum de Naturis rerum con-
 scripsit, & alium librum de Apibus
 inti-

intitulatum, quem Bonum uniuersale nominat, composuit, quem Magistro Humberto Generali Ordinis Predicatorum misit, à quo & confirmatus est, auctoritatemq; sumpsit: in hoc siquidem Libro ait de Prælati & subditis, aliisq; multis, puta de Alberto, Iordane, atque Ioanne, sanctissimis viris Predicatorum Ordinis, ac ceteris Sanctis qui sua ætate floruerunt. Hic Liber notus est multis, præcipuè in Alemanniæ partibus. Secundus autem est Frater Vlricus Engelberti de Argentina, eiusdem Ordinis, æquè Alberti discipulus sicut & primus: qui ambo ad pedes tanti Magistri didicerunt sapientiam, ut ipsimet testantur. Tertius verò est Frater Bernardus in castris sancti Vincentij, ibidem Prior Fratrum, contemporaneus Alberti, ut ipse dicit qui Chronicam Ordinis scripsit ab initio Ordinis usque ad sua tempora fideliter. Quartus est

est

est compilator *Legenda beati Thomæ de Aquino*, ex qua nonnulla hîc posita sunt. Cetera autem ex *Vitis Fratrum Ordinis Prædicatorum*, cui *Libello Magister Ordinis Humbertus auctoritatem tribuit*, sunt scripta: & quedam ex *Legenda sanctæ Cordula virginis & martyris*, quam venerabilis *Albertus transtulit de pomerio in ecclesiam sancti Ioannis*: aliqua etiam ex reuelationibus alterius virginis *Sanctimonialis*. Insuper & testimonia adducta multa ex propriis scriptis eiusdem *Doctõris*. Omnia verò alia in *Legenda ipsius Alberti continentur*, qua apud nos *Colonia & multos Conuentus Ordinis nostri inuenitur*. Sunt tamen quedam etiam ex *Actis Capitulorum Prouincialium Teutoniae prouinciæ*, eodem existente *Prouinciali*, transumpta. Et hæc omnia si de ipso scripta non fuissent, doctrina tamen ipsius de sanctitate magnum nobis &

D certum

certum reddunt testimonium. Magis enim nobis de beati Bernardi sanctitate & mirabili deuotione persuadent eius dicta, quàm mille miracula, dum quamdam vultus interioris pulcherrimam similitudinem efficacius quàm signa legenti representant. Et cui non probant beatissimi Augustini ignita eloquia, hunc gessasse cor iaculo diuinæ charitatis transfixum? Sic proculdubiò si Alberti quis legerit dicta, sentiet quanta spiritus eius gesserit, & quòd nuptiali veste semper fuerit circumdatus non dubitabit. Et quamuis plura alia laudabilia de hoc venerabili referre possemus Doctore, non tamen necessarium ea ponere fuit; ne fortassis veritatis amatorem & defensorem opinionibus incertis videremur laudasse: hæc autem scribendo notare volui ad honorem Domini nostri Iesu & gloriosissimæ Virginis Mariæ immaculatæ eius Genitricis, atque

atque excellentissimi Doct̄oris laudem, qui sua intercessione apud vniuersorum Dominum & Iudicem, in illa hora qua ante tribunal stabimus iudicantis, excusatos nos habeat ab omni quam nostris excessibus contraximus culpa; ne fratrum accusator, noster insatiabilis inimicus, praeualeat, magis autem confusus atque damnatus abscedat. Sic insuper agatur, vt corona iustitiæ vnà cum electis in eternum victuris nobis doneatur. Amen.

Quòd si cui visum fuerit vt aliqua addat his quæ iam dicta sunt; non hoc faciat inconsultè aut ex abrupto, nisi sciat de veritate, & constet vbi contineatur, vel à quo scriptum habeatur. hoc enim maximè in hac Legenda tenui, ne aliquid ponerem ex vaga relatione vel suspitione: quod & quilibet perpendere potest: vnde & notare volui, quo anno ab Incarnatione ipse Ordinem

est ingressus, à quo tempore obiit, vel
ea quæ notata sunt quando perfe-
cerit, seu quando gesta sint quæ de
ipso narrantur; ne alicui suspicio de
his quæ scribo sinistra generetur:
non enim Sancti nostris delectantur
mendaciis, qui iam veritatis lumen
sunt adepti.

VITA